

Предлог статута АП Војводине који садржи низ противуставних решења (припадност Средњој Европи, закључивање међународних уговора, ВАНУ, покрајинска министарства, итд) уврштен је у скупштинску процедуру 15.10.2008. Судаћи према датуму уврштавања у скупштинску процедуру, јасно је да су сви рокови за разматрање акта предвиђени Пословником (не краће од 15 ни дуже од 60 дана) пробијени. Уместо да предлагач повуче предлог из скупштинске процедуре, што би било једино логично, прибегло се припреми Нацрта закона о утврђивању надлежности који треба да буде усвојен на истој седници на којој би Народна скупштина потврдила Статут и који би својим решењима омогућио усвајања таквог Статута.

Маскирање противуставних решења

Управо због промењеног редоследа потеза и чињенице да је Нацрт закона припремљен ради маскирања противуставних решења садржаних у Предлогу статута и тај акт садржи низ противуставних решења. Основне замерке које се могу упутити Нацрту закона су следеће:

- Устав РС јасно предвиђа да аутономне покрајине, у складу са законом, уређују питања од покрајинског значаја у тачно наведеним областима друштвеног живота. Нацрт закона предвиђа да АП Војводина, има надлежности, односно обавља послове и у оним областима друштвеног живота у којима не може да има изворне надлежности (областима регионалног развоја, изградње објеката, науке и технолошког развоја, запошљавања, привреде и приватизације, рударства и енергетике, локалне самоуправе, службене употребе језика и писма, правосудног испита, државног стручног испита, судских тумача, експропријације, заштите интелектуалне својине). Јасно да би противуставне биле све одредбе закона које уређују изворне надлежности покрајине у областима друштвеног живота које нису наведене у Уставу.

- Устав је јасно предвидео да покрајине у областима друштвеног живота у којима могу да имају изворне надлежности **уређују питања од покрајинског значаја**. Нацртом закона као питања од покрајинског значаја одређују се питања која нису таквог карактера (нпр. утврђивање програма међународних спортских такмичења од интереса за АП Војводину, утврђивање испуњености услова за почетак рада и обављање делатности установа заштите културе на територији АП Војводине, нострификација школских диплома, или

уређивање у области социјалне заштите, већег обим права од права утврђених законом и повољнијих услове за њихово остварење итд.). Штавише, као надлежност АП Војводине одређују се питања и послови који ни у ком случају не могу да буду ни поверени покрајини јер их Устав, као искључиву надлежност, резервише за републички ниво власти, а Закон о државној управи забрањује њихово поверавање другим нивоима организовања власти. Реч је о надлежности вођења политике у различитим областима, а Нацрт закона, супротно Уставу и Закону опредељује надлежности Војводине у области аграрне политике, политике у области равноправности полова, итд.

- Устав Републике Србије предвиђа да Република може аутономној покрајини законом да повери **поједина питања** из своје надлежности. Устав је веома јасан - предвиђањем да се покрајини могу поверити поједина питања, Устав је онемогућио поверавање свих врста послова државне управе. Супротно томе, Нацрта закона предвиђа да органи АП Војводине, што као изворне, што као поверене послове, у појединим областима треба да обављају заправо све врсте послова државне управе (учествовање у обликовању политике, праћење стања у управним областима, извршавање закона, других прописа и општих аката, обављање инспекцијског надзора, старање о јавним службама, развојни послови у управним областима и остали стручни послови)!!! На тај начин покрајински органи управе заправо попримају карактеристике органа државне управе.

- Нацрт закона нелогично и непотребно мења важећа решења и у погледу надзора над уставношћу и законитошћу покрајинских аката и концепт надзора хијерархијски више централне власти над обављањем изворних и поверених послова покрајине и своди га на сарадњу и усаглашавање кроз сталну мешовиту комисију. Није тешко претпоставити да, уколико се усвоји овакав закон, од надзора као ауторитативне активности централних власти неће остати ништа.

- Нацрт закона преузима решење садржано у Предлогу статута којим се одређује да су у својини АП Војводине ствари које на основу закона користе органи АП Војводине и установе чији је она оснивач. Таква одредба означила би несметану отимачину имовине Републике коју користе покрајински органи и установе чији је она оснивач. Штавише, самим Нацртом закона предвиђају се поједина решења која омогућавају пренос постојеће републичке имовине у покрајинску својину (нпр. Нацрт закона предвиђа да АП Војводина оснива јавно предузеће за управљање Националним парком Фрушка гора и да даном почетка рада то предузеће преузима права, обавезе, запослене и средства постојећег Јавног предузећа „Национални парк Фрушка гора“).

- Устав Републике Србије у члану 178. став 2. предвиђа да аутономна покрајина може

одлуком да повери јединицама локалне самоуправе поједина питања из своје надлежности. За разлику од изложене одредбе Устава, Нацрт закона прописује да покрајина у области културе, просвете и јавног информисања може да повери послове из своје надлежности националним саветима националних мањина. Јасно је да би евентуално законско предвиђање такве могућности било неуставно.

- Нацрт закона садржи извесне недоречености у погледу међународне сарадње. Нацрт предвиђа да Војводина сарађује са одговарајућим територијалним заједницама других држава, у оквиру спољне политике Републике Србије, уз поштовање територијалног јединства и правног поретка Републике Србије, што је у складу са уставом, али пропушта да уреди питање шта се сматра одговарајућом територијалном заједницом друге државе са којом Војводина може да обавља међурегионалну сарадњу и како ће се обезбедити да међурегионални споразуми буду закључени у оквиру спољне политике Републике Србије и уз поштовање њеног територијалног јединства и правног поретка.

Закључак

Нацрт закона о утврђивању надлежности АП Војводине, иако правнички вештије срочен у односу на Предлог статута, представља покушај исправљања, али и вештијег маскирања противуставних решења садржаних у Предлогу статута АП Војводине који је већ упућен у скупштинску процедуру. Имајући у виду да је овај акт (иако по својој правној природи треба да буде акт јаче правне снаге од Статута, односно треба да буде акт са којим статут треба да буде у сагласности) припремљен управо у циљу прикривања очигледних противуставности садржаних у Предлогу статута и заташкавања лавине јавних критика, јасно је да и он, због обрнутог редоследа потеза, не може у потпуности да избегне замке противуставности које су већ садржане у Предлогу статута.

Најважнији видови противуставности садржани у Нацрту су: енормно проширивање надлежности, покрајински органи добијају карактер органа државне управе, изостављање надзора централне власти над покрајинским актима и органима, повећање имовине покрајине на рачун републичке својине и пропуштање да се уреди заштита територијалног интегритета и политике Републике. На основу свега, а имајући у виду и садржину Предлога статута који је у скупштинској процедури, јасно је да целокупна ситуација даје повода за основани страх да је реч о зачетку неког новог облика државне организације, односно федерализације Србије.

Критичка анализа нацрта закона о утврђивању надлежности АП Војводине

Пише: Никола Малбашки
уторак, 28 април 2009 23:15

(nemasale.rs)